

5986. 1358 oktober 2. Köpenhamn.

Notarialinstrument av den apostoliske notarien Nicolaus Petri, klerk i Roskilde stift, vari Johannes Guilaberti, dekan vid domkyrkan i Dorpat och påvlig nuntie och kollektor i Danmark, Sverige och Norge, erkänner sig av ärkebiskop Jakob och domkapitlet i Lund genom framlidne Lundakaniken Karl Josefsson, kollektor av peterspenningen i Lunds stift, ha mottagit 40 mark, 3 öre och 7 penningar i gängse skånst mynt, vilken summa denne under åren 1355–1356 insamlat från kyrkoherdarna i stiftet. Vidare att han av samme herr Karl och Lundakaniken Peter Botolfsson, uppbördsmän av det påvliga tvåårstiondet till hjälp mot turkarna samt av fyraårstiondet för den apostoliska kammaren och konung Magnus av Sverige och Norge, har mottagit 1 212 mark, 4 öre och 12 penningar i gängse skånst mynt, utgörande dels tvåårstionde, dels kammarens andel av fyraårstiondet, vilket de insamlat från olika kyrkans män i Lunds domkapitel, stad och stift; ärkebiskopens ännu obetalda del resterar dock. Av nämnda huvudsumma har herr Karl till nuntien lämnat 311 mark enbart från sitt eget uppbördsområde och Peter Botolfsson resten, nämligen 900 mark, 12 öre och 12 penningar skånst mynt, utgörande dels hans egen uppbörd, dels sådant av herr Karls som efter dennes död efter hand hopsamlats och uppburits. Även några småsummor, som nuntien mottagit av kollektorerna och av några andra enskilda medlemmar av domkapitlet, utgörande dessas tiondeavgift, har inräknats i huvudsumman ovan. Undantagits har endast en summa på 700 mark skånst penningar, vilken kollektorerna sägs ha betalat till nuntien för samma tionden för länge sedan och för vilken de kvitterats genom ett annat notarialinstrument, som Nils Larsson, präst i Linköpings stift, utställt 1355 3/3.

Nuntien kvitterar ärkebiskopen, domkapitlet, kollektorerna, kyrkan och hela prästerskapet i Lunds stift för den peterspenning, det tvåårstionde och det fyraårstionde som mottagits. Han ber notarien avfatta flera likalydande exemplar av instrumentet och hänger sitt sigill därunder. Förrättningen har ägt rum i Köpenhamn i Roskilde stift i närvaro av herrarna Johannes Krag, Assar Fadersson, Nils Torbjörnsson och dekanen Vilhelm Lille, kaniker vid Köpenhamns kollegiatkyrka.

Notarien har skrivit instrumentet och signerat det med sitt märke.

Orig. på perg., A. A. Arm. C 152, Vatikanarkivet.

Tryckt: APS Cam. nr 582; Dipl. Dan. III: 5, nr 154.

Regest: APD nr 5395.

Översättning: (till modern danska) Danmarks Riges Breve III: 5, nr 154; (till modern svenska) C. Wallin, Sydöstra Skånes medeltida series pastorum (Tomelilla hembygds-krets årsbok 1976–1977), s. 54 ff. och dens., Sydöstra Skånes medeltida prästerskap (Föreningen för Fornminnes- och Hembygdsvård i Sydöstra Skåne, Småskrifter 19), s. 67 ff.

Om tiondena se Y. Brilioth, Den påfliga beskattningen af Sverige (1915), s. 197 f. och 209 f.; se även tabell VI.

Den notariella kvittensen av 1355 3/3, vilken vittnar om att nuntien under sin andra resa (1353–1355) stannat längre i Sverige än vad som tidigare varit bekant, är förlorad (Brilioth, a. a., s. 233).

5987. 1358 oktober 3. Linköping.

Magnus Knutsson, riddare och lagman (i Östergötland), tilldömer Jon Ödstensson den jord som denne fått av Magnus Karlsson, i enlighet med vad häradshövdingen (i Valkebo härad) Hemming Puke vittnat i sitt öppna brev.

Brevet beseglas med underlagmannen Peter Arnstenssons sigill, då brevtutfärdaren saknar sitt eget.

Orig. på perg. (19,6×6,9 cm; 6 rader), Skoklostersaml., Sv. Riksarkivet. — Brevet har i vänstra kanten varit hopsytt med Hemming Pukes brev 1358 15/3 (SD nr 5869).

Förtecknat i Förteckning på den uti Bibliotheket vid Skokloster förvarade Grefliga Braheska samlingen af Pergamentsbref (HSH XVII, 1832, Bihang), s. 122, nr 47.

Hemming Puke kallas häradshövding även i brev 1360 6/7 (SD nr 6311). I J. E. Almquist, Lagsagor och domsagor i Sverige I (1954), s. 294 är endast Lars Dansson nämnd som häradshövding i ifrågavarande härad (Valkebo) under denna tid.

Iak Magnus · Knutson · riddare oc lagman kiænnis *thet* fori allom mannom *medh* thæsso vpno breffe · at iak hawr tildømp^t thæssom brefførara Ion Ødzstenson · the iordh · ther han fik aff · Magnuse Karlson · æfter thý ther Hemmingger Puke hærædzhyfdinghin vitnæ *medh* ssino vpno breffe · Scriptum Lincopie anno Domini Millesimo ccc^o1^o · octauo feria quarta proxima post festum beati Michaelis · archangeli sub sigillo Petri Arnstenson · vicelegiferi meo proprio non presente ·

På en ur brevet skuren remsa fragment av sigill av ofärgat vax (delad stolpe i sköld; jfr bättre bevarat ex. vid SD nr 4886): [+ S' Petri] Arns[stensson].

5988.

1358 oktober 4.

Skänninge.

Ingevald Eriksson, borgare i Skänninge, säljer halva den tomt (i staden) som han köpt av Katarina Ribbenäsa, vilken ligger invid Ingegerds, Haldors (hustrus), gård jämte ett förrådshus på samma tomt till ärlig man Brud i Ullevi (i Järstads socken) för 11 mark penningar, vilka han erkänner sig ha uppburit.

Utfärdaren beseglar.

Orig. på perg. (20,4×6,7 cm; 9 rader), Sv. Riksarkivet (RPB nr 387).

Ribbenäsa är troligen en försvenskad form av ett tyskt tillnamn; jfr Henricus Ribbenäsa, troligen rådman i Visby, vilken omtalas 1443 (G. Lindström, Anteckningar från Gotlands medeltid II, 1895, s. 475).

Allom them mannom som thættæ bref høræ ællæ seæ sænde Ingeualder Eriksson byæman j Skiæninge / æuærdhelikæ helso mædh Gudhi / konnokt gørande *thæt* allom *mædh* thæsso breffe · at haluæ the tomp^tnæ som iak køpte af Katrine Ribbenæsæ / swasom thæn deelen som vpsidhes ligger Ingigiærdhæ Haldors gardhe / kiænnes iak mik laghlikæ haua saalt ærlikom manne Brudde af Vllawi fore ælliuo marker pæningæ / hwilikæ iak hauer fullelikæ vpburit / For thæn / samæ skuld / afhænde iak / mik ok minom arwom / thesamu halua tomp^t ok eet hærbærghe ouan a henne / hemolænde badhe tomp^t ok hærbærghe / honom ok hans arwom til auærdhelikæ ægho. Til hwilikens things witnesbyrdh / mit eeghit inceg^hle ær thæsso næruarandæ brefhe foresat / Datum et actum Skæningie anno Dominj Millesimo trecentesimo quinquagesimo octauo / die beati Francisci confessoris /

På baksidan: Super dimidio fundo.

5989.

1358 oktober 5.

Risinge kyrka.

Sune (Ödstensson), kanik i Linköping och biskopens official, kungör att Gulla och hennes dotter (vid namn) Dotter i närvaro av bl. a. Ragnvald Nilsson och Anders Nilsson testamenterat en äng, kallad Östansjö äng, värd 12 mark, till kyrkan och prästen i Risinge för sin make Ödbjörns och sina föräldrars själar, såsom bevisats inför kaniken med vittnen. För detta skall kyrkoherden och hans efterträdare vara skyldiga att för evig tid läsa två mässor årligen för de nämndas själar. När prästen vill läsa mässorna skall han tillkännage det söndagen före så att de som vill kan närvara vid firandet av dem.